

RISTO JUSSILA

Verkkosiiko

■ Siinä, missä kesän kuumimmat viikot ovat erinomaista siianpyyntiaikaa sisävesillä, on tilanne rannikolla päinvastainen. Siit vetäytyvät lämpimän veden ajaksi ulkosaariston reunalle tai tyystin avomeren puolelle syvään.

Perusmökkiläinen ei yleensä viitsi resuta keskikesällä siikojen perässä. Savukalaa saa helpommin verkottamalla suojaisessa sisäsaaristossa ahventa karikoiden reunoilta.

Vaikeinta kesällä on siikojen löytäminen. Omin voimin etsien penkkoja voi joutua koluamaan pitkään ennen kuin siikapaikkoja löytyy. Hyvät vinkit paikoista ovat arvossa.

Haittana ovat myös tuulet. Yllättäen kovaksi voimistuva aallokko tekee kalastajan elämän

Rannikon mökkikalastaja laskee siikaverkkonsa ympäri vuoden saaristoon, jossa valtaosa saaliista on karisiikaa. Pyyntivuosi painottuu syksyyn ja karisiian kutuun. Hankalammin pyydettävää vaellussiikaa etsitään karisiian pyyntipaikkoja ulompaa.

hankalaksi ja rajussa ylösotossa ohutlankaiset verkot tahtovat rispaantua yli kohtuuden. Varansa saa tietysti pitää, ettei verkonvetäjä lennä itsekin yli laidan.

Jäiden lähdön jälkeisen rantasesongin jälkeen siit liikkuvat laajoilla alueilla, mutta kesä- ja heinäkuun taitteessa pääosa sioista on painunut 10 metrin

veteen. Tämä on sopiva hetki aloittaa siikojen etsiminen, jos intoa riittää.

Kaikkein matalimmat alueet voi jättää huoletta laskuista ja pyyntipaikat valitaan saariston syvemmiltä paikoilta. Heinäkuussa verkot pitää laskea vieläkin syvempään ja pyyntialue liikkuu ulkosaariston reunoja kohti.

Karisiialle sopiva verkkojen solmuväli vaihtelee valtavasti. Perämerellä karisiika on niin pientä, että se muistuttaa Suomenlahden pyytäjän silmissä sillakkaa. Solmuväli on sen mukainen.

Merenkurkussa käytetyin solmuväli on 38 mm ja saalis heikentyy sitä harvemmilla verkoilla tuntuvasti. Suomenlahdella 40–45-milliset ovat käypäisiä karisiialle ja Ahvenanmaalla karisiika kasvaa niin suureksi, että sitä voi pyytää jopa 45–50 mm verkoilla.

Sopiva lankavahvuus karisiikaverkoissa on 0,15 mm, eikä sitä ohuempaa merelle voi suositella. Lankavahvuus 0,17 mm pienentää saalista, mutta siikoja silläkin saa. Verkon sopiva kor-

Siikojen kalastus mereiltä

keus on 3 m.

Vaikka verkot valitaan näin karisiin mukaan, niihin eksyy tietysti myös vaellussiikoja. Pelkästään suurikokoisten vaellussiikojen toivossa solmuvälejä ei ole järkevä valita.

Jos siianpyytäjä painuu kesällä ulkomeren matalikoille, ammattikalastajien pyyntitavoista voi ottaa mallia. Liikkeelle lähdetään illalla, jolloin tuuli usein heikkenee. Verkkopytty lapetaan mereen toisen ohjatessa venettä. Laskun päätteeksi ajetaan lähisaareen maihin muutamaksi tunniksi unosille ja aamuyöllä ennen tuulen voimistumista pyydykset vedetään ylös.

Kun verkot ovat tällä tavalla vain lyhyen ajan pyynnissä, ne eivät ehdi limoittua. Se on tärkeää, koska isompia verkkomääriä ei lasketa puikkarilta, vaan toisiinsa ylä- ja alapaulasta yhteen liitettyinä pytystä. Pyttilaskussa verkkoa ei voi huuhdella yhtä kätevästi pyynnin jälkeen kuin puikkarilla.

Pitkä verkkojota lapetaan veden köytenä ja myös nostetaan samalla tavalla. Kalastavuus heikentyy pitkässä jatassa kireyden takia, mutta käytännöllisyys on ulapalla etusijalla.

Kalat irrotellaan mieluiten nostovaiheessa, mutta jos silakoita, norsseja, kilkkejä, simppejä, kampelaita, kotiloita tai muuta oheistavaraa on runsaasti, homma tehdään vasta

Karisiikasaalista hieman ennen kutua.

Mökkiläinen mitoittaa solmuvälin karisiiille. Iso vaellussiika uppoaa pienisilmäiseen verkkoon vain kiduksiansa myöten.

rannassa. Verkot käydään läpi lappamalla ne pytystä toiseen.

Pyttilasku ja vähän suurempi verkkomäärä on kesällä tarpeen, koska ulkosaariston tai avomeren ulapalla siat ovat laihassa liemessä. Muutaman normaalmittaisen verkon kanssa ei maksa vaivaa lähteä ulommaksi.

Pintaverkolla vaellussiikaa

■ Pintaverkoilla pyydetään ulkosaariston reunalta tai avomereltä vaellussiikaa. Aavalla ulapalla verkon sopiva korkeus on 10 m ja pituus kaksinkertainen normaaliverkkoon eli 54 m. Pintaverkon yläpaula on peukalon vahvuista kelluvaa muoviköyttä ja kelluttavat styroksikohot noin 20-senttisiä.

Solmuväli riippuu pyyntipaikalla esiintyvän vaellussiian koosta ja vaihtelee välillä 45–55 mm. Sopiva lankavahvuus on 0,17 mm.

Vielä parikymmentä vuotta sitten käytettiin yleisesti myös 60-millisiä. Pahiten vaellussiian koko on romahtanut Perämerellä. Siellä lähes puolet vaellussiioista kalastetaan alle puolikiloisina ja kalojen keskikoko on vain puolet 30 vuoden takaisesta. Suomenlahdella tilanne on kalojen koon osalta parempi.

Pintaverkko on pauloitettu päinvastoin kuin pohjaverkko. Pintaverkon yläpaula on pitempi kuin alapaula, joten verkon löysin osa on yläreunassa. Pohjaverkossa löysin osa on alareunassa.

Tärkeää pintaverkkojen käytössä on seurata säätä etukäteen, etteivät verkot jää rajun merenkäynnin kynsiin. Verkot ankkuroidaan ja merkaataan hyvin muiden liikkujien varalle, ja jätetään pyyntiin yöajaksi.

Verkkojen määrä ei ulkomerellä ole ongelma, koska valtion vesillä ei tarvita pyydysmerkkejä.

Kesäisessä verkotuksessa moni kammoksuu syvältä tulevia simppejä tai pikkukampelaita. Niiden määrä vähenee avomeren matalikoilla, kun verkot lasketaan esim. 10–15 metriin vaellussiian ja karisiin toivossa.

Toinen vaihtoehto on käyttää pintaverkkoja, jolloin simppevaaraa ei ole. Pintaverkon sopiva korkeus on 10 metriä, joten mistään perusmökkiläisen pyydyksestä ei ole kysymys.

Pintaverkot pitää ankkuroida lujasti ja merkitä asianmukaisesti, etteivät veneet katko niitä. Sopivia pyyntipaikkoja ovat ulkosaariston rinteet ja avomerellä syvän päälystöt matalikkojen laitamilla.

Mahdollisuus vaellussiian saamiseen keskikesällä on Suomenlahdella ja Selkämerellä parempi kuin Pohjanlahdella, koska näillä alueilla vaellussiika ei

häivy yhtä kauaksi istutuspaikoistaan. Toisaalta niihin Pohjanlahden jokiin, joihin nousee vaellussiikaa, alkaa siikojen kulkeutua jo kesällä. Verkkopaikana on merialue jokien edustalla.

Karisiin kutu sesonkia Vaellussiian paras pyyntiaika on syksyllä. Pohjanlahdella siikaparvet liikkuvat vilkkaimmin elo- ja syyskuussa. Lokakuussa suuri osa vaellussiioista on jo noussut jokiin.

Pohjanlahdella vaellussiit liikkuvat pohjoiseen etenkin etelätuulilla ja veden noustessa ilmanpaineen vaikutuksesta. Veden nousu aiheuttaa voimakasta virtausta ja virran mukana siikaparvien on helpompi liikkua.

Meriveden korkeuden muutokset näkee päivittäin tekstiivistä.

Vaellussiikoja pyydetään pintaverkoilla ulkosaariston reunalta ja avomerellä puolelta. Kun tuuli käy lounaasta hieman vasten rannikkoa, vaellussiikoja nousee tavallista paremmin myös pitkin ulkosaariston reunaan, jolloin niitä saa vaihtelevasti myös korkeilla pohjaverkoilla.

Niiden jokien edustoilla, joihin vaellussiikoja nousee, verkko-pyytäjällä on tietysti hyvät mahdollisuudet onnistua, vaikka sallittu pyyntialue on rajattu selkeästi merelle jokisuusta.

Suomenlahdella ja Selkämerellä vaellussiikat eivät vaella yhtä kauaksi jokisuista, joihin ne on istutettu, kuten Pohjanlahden pohjoisosien jokiin nousevat vaellussiikat tekevät. Suomenlahdella on lisäksi istutettu yhä enemmän merikuteisia siikalajeja jokikuteisten sijaan. Tämä levittää siikat liikkumaan syksyllä laajemmille alueille, eivätkä ne pakkaudu pelkästään muuttamiin jokiin.

Kymijoen edusta on yksi tunnetuimmista syksyisistä siika-paikoista. Kookkaiden vaellussiikojen noustessa kohti jokia niitä eksyy myös verkkoihin ulompana merellä. Yli kiloinen rökäle on mahtava saalis verkko-pyytäjälle.

Kutujokien edustoja lukuun ottamatta vaellussiika on silti useimmille mökkikalastajalle etäinen pyyntikohde. Karisiika se vetää verkottajat merelle. Kun karisiika kutee, saaliin makuun pääsee hyvällä varmuudella.

Karisiikat alkavat nousta saaristoon Perämerellä ja Merenkurkussa syyskuun lopussa, mutta selvemmin lokakuun alkupuolella. Kutu tapahtuu lokakuun puolivälin jälkeen ja loppu-

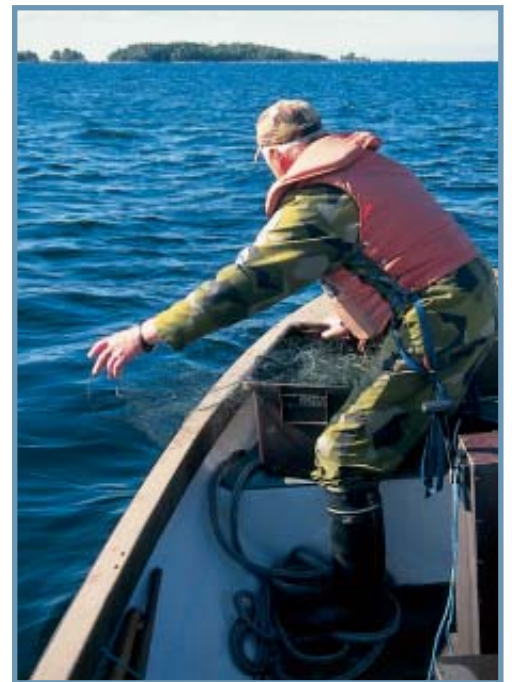

kuusta. Suomenlahdella karisiikan nousu saaristoon alkaa vasta lokakuun puolella ja itse kutu tapahtuu lokakuun lopussa tai marraskuun alussa.

Karisiian kutupyytäjät odottelevat yleensä siihen asti, että siikat ovat selkeästi sisäsaaristossa. Muutaman kerran olen ollut mukana seuraamassa vanhojen konkareiden karisiian pyyntiä ja havainnut, että mahdollisuuksia on aiemminkin.

Ennen varsinaista kutusezon-

Ulkosaariston tai avomerellä siikat ovat laihassa liemessä, joten muutaman normaalityyppisen verkon kanssa ei näille apajille kannata lähteä. Parhaiten toimii pitkä jata.

Merellä siikaverkot on kätevämpää laskea toisiinsa liitettynä pyytystä. Pytyllinen verkkoja antaa oikeaan kohtaan osuessaan mukavan siikasaaliin.

Värillä uutta ilmettä

■ Monet rannikon siianpyytäjät värjäävät siikaliansa verkkovärillä tumman vihreiksi, onhan merivesikin usein vihertävää. Samalla ohuen, tavallisesti 0,15 mm vahvuisen langan näkyvyys ihmissilmään parantuu huomattavasti, mikä helpottaa kalojen irrotusta ja lankojen katkeamiset saattavat vähentyä.

Saatavilla on myös valmiiksi värjättyjä verkkoja, joissa vihreyden aste vaihtelee laimean vaaleasta tummaan. Jos värillä haetaan parempaa näkyvyyttä ihmissilmään, tumman vihreä on paras.

Erä vertailla parisen vuotta sitten värillisten verkkojen pyytävyyttä perinteisiin harmaaliinaihin, mutta sisävesillä tehdyt

kokeilut eivät osoittaneet eroja kalastavuudessa. Käyttömukavuus lisääntyi värillisillä silti tuntuvasti.

Valmistajista ainakin pietarsaarelaisen Kivikankaan valikoimassa on verkkovärejä. Paketti väripulveria maksaa runsaat kolme euroa.

Pulveri liotetaan runsaaseen veteen ja etukäteen kastellut verkot lasketaan kylpyyn. Yhden verkon värjäykseen on 10 litran kattila sopiva. Pari ruokalusikallista suolaa kattilaan värjäyksen alkuvaiheessa tummentaa väriä.

Verkkoja liotetaan värjäyksenesteessä ajoittain liikutellen vajaa tunti ja nesteen lämpötilan tulisi pysyä 80–90 asteessa.

Ulkosaaristossa karisiikkaa saa avomereltä saaristoon pistävien syvännejuonteiden rinteiltä. Syvältä rantaan käyvä virtaus voi tuoda parvet saaristoon jo hyvissä ajoin. Seassa syvän lähellä on myös vaellussiikaa.

Vaikeutena varhaiskysyn pyynnissä on paikan löytämisen lisäksi sopiva pyyntikorkeus. Oletetulla siikapaikalla verkko-

jata viritetään poikkirinteeseen ja katsotaan, millä korkeudella siika liikkuu. Seuraavalla laskulla verkot luultavasti osuvat jo paremmin.

Toisaalta karisiika liikkuu vilkkaasti, eikä saaliista voi olla varma, ei varsinkaan ennen itse kutua. Se tuo verkkopyyntiin haastetta.

Veden kylmetessä karisiikat

nousevat nimensä mukaisesti karikoille, kivisille rannoille, saarten reunoille, pintaan yltäville matalikoille ja salmien reunoille kutumaan. Kutupaikkoja on sisäsaariston lisäksi myös ulkosaaristossa.

Oikein hyvällä pyyntipaikalla verkkoja ei tarvitse jättää yli yön pyyntiin. Ne voi nostaa jo muutaman tunnin jälkeen kalojen poistoa ja uutta laskua varten.

Sopiva lankavahvuus on kudullakin 0,15 mm, mutta runsashaukaisilla alueilla 0,17 mm voi olla paikallaan. Kutupyynnissä matalat 1,8 m verkot antavat saalista ja ovat tuulessa kolmemetrisiä helpompia käsitellä.

Kaikki karisiilat eivät poistu rannoilta kudun jälkeen, niitä riittää matalassa vaihtelevasti. Ilmeisesti ne syövät toistensa mätää. Syksyn kylmetessä tuntuva osa karisiiloista siirtyy syvempään veteen ulkosaaristoon keskitalven ajaksi, mutta parvia liikkuu matalassakin.

Syksyisistä verkkopaikoista pitää mainita myös suuret ja syvät salmet. Varsinkin salmien kapeimpien ja virtaisimpien kohtien tuntumaan saattaa ilmestyä syksyisin siikaparvia ja niitä voi esiintyä näillä alueilla koko talven kevääseen saakka.

Talviverkoille jään mukaan

Karisiika on talvella saaristossa täysin verkottajan ulottuvilla, kunhan jäät vahvistuvat kantaviksi. Leutoina talvina verkoille pääsy voi venyä tammikuuhun asti ja keväällä puolestaan kantavuusongelmia alkaa tulla maaliskuussa.

Vaikka karisiikojen parvet liikkuvat saaristossa lähes kaikkialla, hieman syvemmän veden alue on silti rantoja varmempaa pyyntialuetta. Sieltä saaliiksi eksyy varmemmin myös vaellussiikoja.

Erityisesti keskitalvella karisiilat tavoittaa todennäköisimmin ulkosaariston penkoilta tai sisäsaaristosta syvempien selkien rinteiltä. Jos karikoita on vähän, niiden syvähköt rinteet ovat käypäisiä verkkopaikkoja. Mutta siellä missä karikkoja on runsaasti, saamapaikkojen arvaaminen on vaikeampaa.

Kevättä kohti siikaparvia alkaa liikkua siellä sun täällä, aivan matalassakin. Jotkut paikat ovat kaloille selvästi muita mielisempia ja kokemuksen karttuessa niistä pääsee selville.

Siikapilkillä olen havainnut, kuinka heikosti siika voi jäädä verkkoihin. Erään kerran poruk-

kamme sai kivikkoiselta rannalta pilkkivälinein toistakymmentä siikaa, kun päiväkausia samassa kohdassa olleet kolme neljä siikaverkkoa antoivat kokijalle vain muutaman. Ei meinannut verkkokalastaja uskoa, että olimme pilkkineet saaliimme samalta rannalta.

Nouseva vesi liikuttaa mielestäni myös talvella siikoja sisemmäksi saaristoon ja silloin siiat liikkuvat reippaasti. Laskeva vesi puolestaan voi imaista siiat ulommaksi, vaikka täysin selväpiirteistä tämä joukkoliike ei ole.

Keväällä jäiden heiketessä syvät ja suuret salmet ovat virtaavina paikkoina vaarallisia. Ne vetävät kuitenkin siikoja koko talven puoleensa ja keväällä kalantulo voi vielä parantua. Verkottaja ei uskaltaudu salmien heikoille jälle, mutta reunamilta ja vähäisemmän virtauksen alueilta löytyy kyllä passeleita paikkoja raskaaksi pauloitetuille, virtausta kestäville verkoille.

Jos haluaa kokeilla merellä normaalin 0,15 mm lankavahvuuden lisäksi 0,12-lankaisia, oikea ajankohta on talvi. Paikalla ei saisi liikkua kovin paljon haukea, ahvenesta ei ole yhtä suurta haittaa. Harrastajalla on aikaa laskea 0,12-lankaiset

pyyntiin kalastavasti yksi kerrallaan. Jos pyydetään matalassa, aita saisi ulottua lähelle jäätä. Jos pyyntipaikalla liikkuu siikojä, saaliilta on vaikea välttyä.

Siika kuolee verkkoon kohtalaisen helposti, joten pohjassa mönkivät kilkit ovat yksi talvipyynnin ongelma. Reikäsiiksi järsityillä kaloilla ei tee mitään. Siksi kokemävälän joutuu pitämään hiukan sisävesien pyyntiä tiuhempaan.

Keväällä jäiden lähtiessä myös merellä on siikasesonki kuten järvilläkin. Siikaparvet pyörivät virtaavissa salmissa ja rannoilla. Pyyntipaikat ovat usein samoja kuin syksyllä kuttuaikana ja kalaa voi tulla päivällä yötä paremmin.

Vaikka makuasioista ei tunnustusti sovi kiistellä, en malta olla esittämättä omaa käsitystäni siikojen paremmuudesta. Kivakas sisävesisiika ei mielestäni pärjää maussa rasvaisemmalle rannikon siialle, vaikka on toki hyvää sekini. Karisiika puolestaan on vähemmän rasvaista kuin vaellussiika, eikä siksi ole aivan niin maittavaa. Siikojen kunkku on monikiloinen vaellussiika, joka suolakalana on mielestäni kalojemme ykkönen.

ERÄ-LEHDEN TESTIMENESTYS * * * * *

DePaul Design

Blackmate
Todellinen viehelinko!

ERÄ:n SUOSITUS:: "DEPAUL DESIGN BLACKMATE 240 ON TODELLINEN VIEHELINKO KOVAAN HAUENKALASTUKSEEN VAATIVISSAKIN OLOSUHTEISSA. JÄNTEVÄ JA NOPEA HIILIKUITU TYKITTÄÄ ISON VAAPUN PITKÄLLE VASTATUULEENKIN. TARTUTUSVOIMAA JA VÄSYTYSKYKYÄ ON VAIKKA MUILLE MYYDÄ. LOISTAVA VAPA KOKENEELLE VOIMAHEITOISTA PITÄVÄLLE KALASTAJALLE."

Hyrrävavat	Avokelavavat
240cm 15-40g	180cm 5-15g
270cm 20-50g	210cm 10-30g
	240cm 15-40g
	270cm 20-50g
Hinnat alk. 89 €	

KYSY KAUPPIAALTASI!
Fish with the finest!

www.santico.fi